

Slimību profilakses un kontroles centrs

Duntes iela 22, Rīga, LV-1005, tālr. 67501590, fakss 67501591, e-pasts pasts@spkc.gov.lv

EPIDEMIOLOĢIJAS BIĻETENS

Nr. 44 (1754)

2021. gada 26. novembrī

Gripa un citas elpceļu infekcijas 2021.–2022. gada sezonā

Saturs

KOPSAVILKUMS PAR 2021. GADA 46. NEDĒĻU	1
GRIPA UN CITAS ELPCEĻU INFEKCIJAS AMBULATORAJĀS IESTĀDĒS.....	2
STACIONĒTIE PACIENTI GRIPAS GADĪJUMOS	4
GRIPAS IZRAISĪTIE NĀVES GADĪJUMI	4
VIRUSOLOĢIJAS DATI.....	4
GRIPA PVO EIROPAS REĢIONĀ.....	4
PVO GLOBĀLĀ GRIPAS UZRAUDZĪBAS TĪKLA INFORMĀCIJA	5
PAR GRIPAS MONITORINGU.....	6

KOPSAVILKUMS PAR 2021. GADA 46. NEDĒĻU

2021. gada 46. nedēļā (15.11. – 21.11.) informācija par pacientu skaitu, kas vērsušies ambulatorajās ārstniecības iestādēs akūtu elpceļu infekciju gadījumos, saņemta no 40 ģimenes ārstu praksēm. Pacientu īpatsvars ar elpceļu infekcijām veido 27% no kopējā pacientu skaitā, kas vērsušies ambulatorajās iestādēs 46. nedēļā (trīs darba dienas).

Par klīniski apstiprinātiem gripas gadījumiem ģimenes ārsta prakses (ĢĀP) nav ziņojušas.

Pacientu vēršanās citu akūto augšējo elpceļu infekciju (AAEI) gadījumos 46. nedēļā samazinājās (īsa darba nedēļa) taču bija augstāka nekā iepriekšējā sezonā – reģistrēti 1253,2 AAEI gadījumi uz 100 000 iedzīvotājiem. Visaugstākā intensitāte novērota bērniem vecuma grupā 0-4 gadi un arī 5-14 gadi. Augstāka intensitāte reģistrēta Liepājā, Daugavpilī un Rīgā.

Pneimoniju gadījumos vērsušies 10 pacienti (15,5 gadījumi uz 100 000 iedz.), kas ir ievērojami mazāk nekā 45. nedēļā (42,8 uz 100 000 iedz.). Pneimoniju gadījumi reģistrēti visās vecuma grupās, taču augstāka intensitāte bija bērniem. Pagājušajā sezonā līdz novembra beigām vēršanās pneimoniju gadījumos nepārsniedza vidēji 19 gadījumus uz 100 000 iedzīvotājiem.

Stacionārās ārstniecības iestādēs 2021. gada 40.–46. nedēļā par hospitalizētiem pacientiem gripas un gripas pneimonijas gadījumos nav ziņojušas.

Virusoloģijas dati

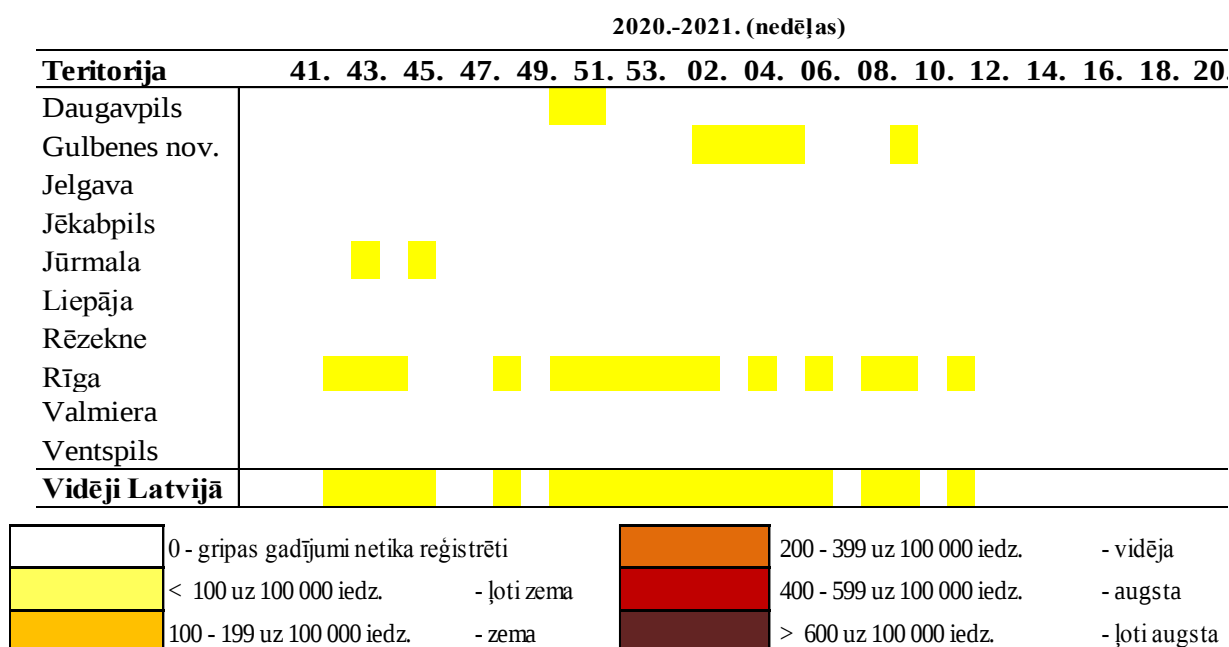
SIA „Rīgas Austrumu klīniskās universitātes slimnīca” (RAKUS) Nacionālā mikrobioloģijas references laboratorijā (NMRL) gripas vīrusi klīniskajos paraugos 40.–46. nedēļā nav noteikti.

Apstiprināti dažādi elpceļu vīrusi: paragripas vīrusi, respiratori sincitiālais vīruss (RSV), adenovīruss, rinovīruss, bokavīruss, sezonālie koronavīrusi, cilvēka matapneimovīruss (hMPV).

GRIPA UN CITAS ELPCEĻU INFEKCIJAS AMBULATORAJĀS IESTĀDĒS

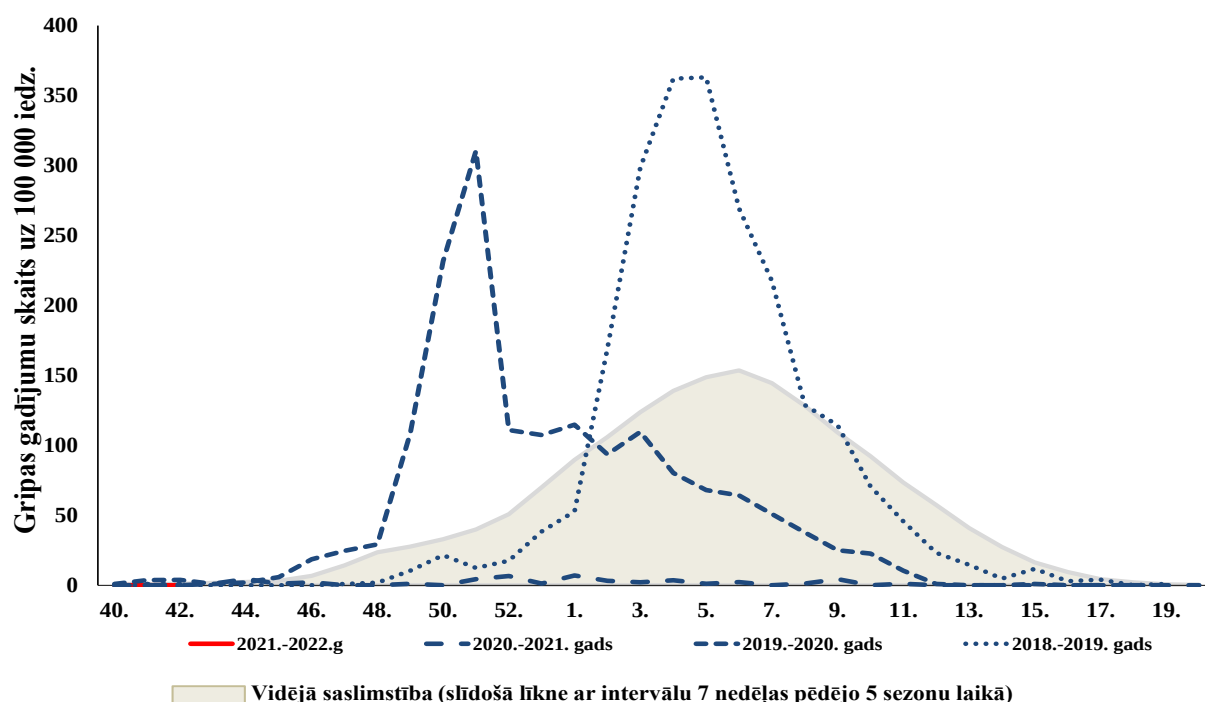
Gripas intensitāte administratīvajās teritorijās 2020.–2021. un 2021.–2022. gada sezonā

2021. gada 40.- 46. nedēļā par apstiprinātiem gripas gadījumiem ģimenes ārstu prakses desmit monitoringā iekļautajās teritorijās nav ziņojušas. Iepriekšējā 2020. – 2021. gada sezonā tika ziņots par sporādiskiem klīniski apstiprinātiem gripas gadījumiem atsevišķās administratīvajās teritorijās.

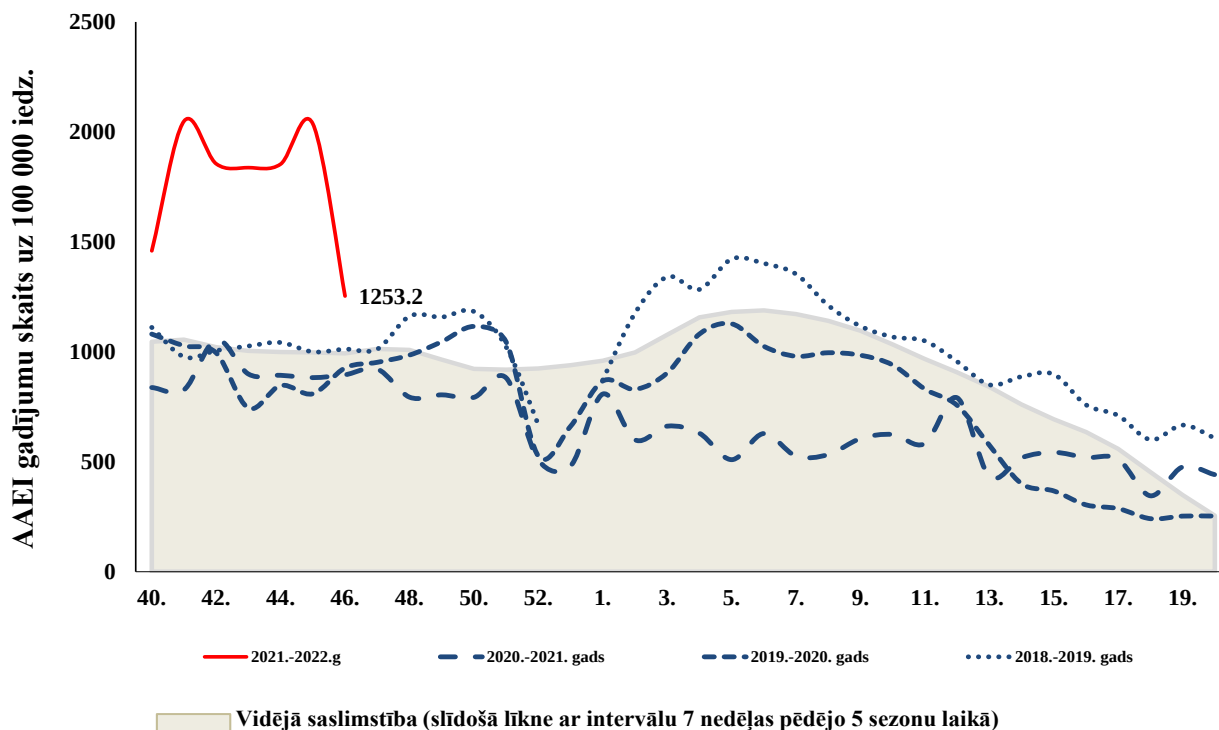
Gripas intensitāte 2021.–2022. gada un iepriekšējās sezonās

Tāpat kā vairākās citās Eiropas reģiona valstīs arī Latvijā 2021.gada 40.–46. nedēļā gripas aktivitāte netika novērota, kas atbilst bāzes jeb starpsezonu līmenim

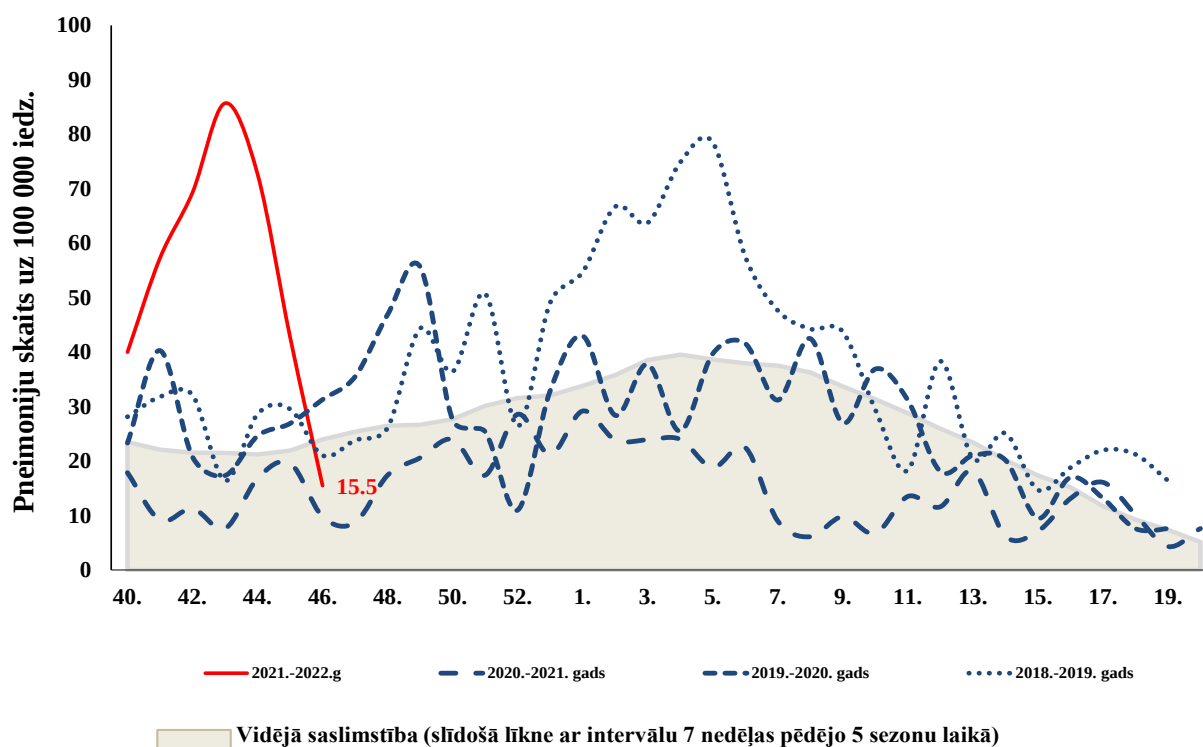
Akūtas augšējo elpceļu infekcijas 2021.–2022. gada un iepriekšējās sezonās

2021. gada 40. – 46. nedēļā pacientu vēršanās ambulatorajās ārstniecības iestādēs AAEI gadījumos, salīdzinot ar iepriekšējās sezonas un pēdējo piecu sezonu vidējiem rādītājiem, bija ievērojami augstāka. Straujš samazinājums skaidrojams ar īsu darba nedēļu (trīs darba dienas).

Pneimonijas 2021.–2022. gada un iepriekšējās sezonās

Vērsušies ambulatorajās iestādēs pneimoniju gadījumos 2021.gada 40.- 45. nedēļā bija ievērojami augstāka nekā pērn. 2021. gada 46. nedēļā pneimoniju skaits ievērojami samazinājies.

STACIONĒTIE PACIENTI GRIPAS GADĪJUMOS

Stacionētie pacienti 2021.–2022. gada un iepriekšējās sezonās

2021. gada 40. – 46. nedēļā par stacionētiem gripas pacientiem slimnīcas nav ziņojušas. 2020.–2021. gada sezonā kopā bija paziņots par diviem stacionētiem pacientiem ar aizdomām par gripas infekciju, informācija saņemta no Bērnu klīniskās universitātes slimnīcas.

2019.–2020. gada sezonā monitoringā iesaistītajās 11 slimnīcās kopā bija stacionēti 1 249 pacienti ar diagnozi *gripa* un 239 pacienti ar diagnozi *gripas izraisīta pneimonijs*.

GRIPAS IZRAISĪTIE NĀVES GADĪJUMI

Kopš sezonas sākuma (2021. gada 40. nedēļa) paziņojumi par nāves gadījumiem pacientiem ar apstiprinātu gripu vai ar aizdomām par gripas infekciju nav saņemti.

Iepriekšējā 2020.–2021. gada sezonā Latvijā paziņojumi par nāves gadījumiem pacientiem ar apstiprinātu gripu vai aizdomām par gripas infekciju netika saņemti.

2019.–2020. gada sezonā Slimību profilakses un kontroles centrs (SPKC) bija apkopojis informāciju par 26 letāliem gadījumiem (dati papildināti no SPKC Latvijas iedzīvotāju nāves cēloņu datu bāzes, kur “Medicīnas apliecība par nāves cēloni” diagnoze gripa (SSK kods J10–J11) bija norādīta kā viens no nāves cēloņiem).

VIRUSOLOGIJAS DATI

SIA „Rīgas Austrumu klīniskās universitātes slimnīca” Nacionālā mikrobioloģijas references laboratorijā (NMRL)¹ kopš sezonas sākuma (2021. gada 40. nedēļa) izmeklēti vairāk nekā 400 pacientu klīniskie paraugi. Noteikti rinovīrusi, respiratori sincitiālie vīrusi (RSV), adenovīrusi un citi elpceļu infekciju vīrusi. Gripas vīrusi klīniskajos paraugos nav apstiprināti.

Nedēļas	Izmeklēto paraugu skaits	A gripa	B gripa	Paragripa I	Paragripa II	Paragripa III	Paragripa IV	RSV	Adenovīrusi	Rinovīrusi	hMPV	Bokavīrusi	Koronavīrusi	Enterovīrusi	Pozitīvo paraugu skaits	Pozitīvo paraugu īpatsvars (%)	Gripas pozitīvo paraugu īpatsvars (%)	RSV pozitīvo īpatsvars (%)
40.	73					1		2	7	10	1	2		1	24	32.9	0.0	2.7
41.	68							5	2	7	2	2			18	26.5	0.0	7.4
42.	75					1	1	8	2	1		2			15	20.0	0.0	10.7
43.	89						1	3	3	4	1	2		2	16	18.0	0.0	3.4
44.	70							3	3	4	1				11	15.7	0.0	4.3
Kopā	375	0	0	0	0	2	2	21	17	26	5	8	0	3	84	22.4	0.0	5.6

*Informācija par 2021. gada 45. un 46. nedēļu nav saņemta.

PVO EIROPAS REĢIONA GRIPAS UZRAUDZĪBAS TĪKLA INFORMĀCIJA

Eiropas gripas uzraudzības tīkla Flu News Europe ziņojums ²

2021. gada 45. nedēļā (08.11. - 14.11.) gripas aktivitāte visā Eiropas reģionā bija zema.

No 1 317 izmeklētajiem paraugiem 13 (1%) bija pozitīvi uz gripas vīrusiem: 12 bija *A tipa* (trīs tipēti kā A/H3) un viens *B tipa* gripas vīruss.

Intensīvās terapijas nodaļas (ITN) vienam pacientam apstiprināta *A/H3* gripa un no stacionētiem smagas akūtas respiratoras infekcijas (SARI) pacientiem 21 pacientam apstiprināta *A tipa* gripa.

Pēdējo nedēļu laikā ārpus gripas uzraudzības tīkla iestādēs izmeklētajos klīniskajos paraugos noteikti sporādiski gripas vīrusi. Tiek apstiprināti *A* un *B tipa* gripa.

¹ <https://www.aslimnica.lv/lv/saturs/nacionala-mikrobiologijas-references-laboratorija>

² <https://flunewseurope.org/>

Par gripas aktivitātes sākumu, kad ir pārsniegts bāzes līmenis, ziņojušas četras valstis – Azerbaidžāna, Kirgizstāna, Slovākija un Kosova.

**Pasaules Veselības organizācijas Globāla gripas uzraudzības tīkla
2021. gada 22. novembra 407. ziņojums (balstoties uz datiem līdz 7. novembrim)³**

Pašreizējie gripas uzraudzības dati ir jāinterpretē piesardzīgi, jo notiekošā COVID-19 pandēmija dažādos apmēros ir ietekmējusi pacientu iestāžu meklējumu, ārstniecības personāla darbu, kā arī testēšanas prioritātes un iespējas dalībvalstīs. Dažādie dalībvalstu īstenotie higiēnas un fiziskās distancēšanās pasākumi, lai samazinātu SARS-CoV-2 vīrusa pārnesi, visticamāk, ir ietekmējuši gripas vīrusa izplatības samazināšanos.

Visā pasaulē gripas aktivitātes rādītāji saglabājās zemākā līmenī, taču salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu novērots neliels noteikto gripas vīrusu pieaugums.

- Ziemeļu puslodes mērenā klimata zonā gripas aktivitāte saglabājās starp-sezonu līmenī. Apstiprināti *A* un *B* tipa gripas vīrusi, taču atsevišķās valstīs pieaudzis SARI gadījumu skaits un RSV aktivitāte.

- Karību jūras reģiona un Centrālamerikā atsevišķās valstīs ziņots par *A* un *B* tipa gripas vīrusiem un RSV aktivitāti atsevišķās valstīs.

- Tropu Dienvidamerikā gripa šajā periodā netika apstiprināta, taču ziņots par palielinātu RSV aktivitāti.

- Tropu Āfrikā noteikts neliels gripas vīrusu skaits - ziņots par *A* tipa un *B* tipa gripas vīrusiem. Iepriekš tika ziņots par gripas aktivitātes pieaugumu Rietumāfrikā, kas pēdējās nedēļās samazinājās.

- Dienvidu Āzijas valstīs gripas vīrusu izplatība bija līdzīga iepriekšējai sezonai, noteikti *A* un *B* tipa gripas vīrusi.

- Dienvidaustrumu Āzijā par apstiprinātiem *A/H3N2* un *B* tipa gripas gadījumiem ziņoja Malaizija.

- Dienvidu puslodes mērenā klimata zonas valstīs gripa aktivitāte atbilst starp-sezonu līmenim, izņemot Dienvidāfriku, kur ziņots par gripas aktivitātes pieaugumu ārpus sezonas periodā. Atsevišķās valstīs informēja par paaugstinātu gripas un RSV aktivitāti.

- Visā pasaulē dominē *B* tipa gripas vīrusi.

Nacionālie gripas centri (NIC) un citas nacionālās gripas laboratorijas no 100 valstīm, apgabaliem vai teritorijām ziņoja FluNet par laika periodu no 2021. gada 25.oktobra līdz 7. novembrim (2021. gada 19.novembra dati).

PVO GISRS laboratorijas šajā laika posmā pārbaudīja vairāk nekā 400 727 paraugu 3130 paraugi bija pozitīvi uz gripas vīrusiem, no kuriem 1420 (45,4%) bija *A* tipa gripa un 1710 (54,6%) *B* tipa gripa.

No *A* tipa gripas vīrusiem 148 (13,9%) bija *A/H1N1pdm09* un 917 (86,1%) *A/H3N2*. No raksturotajiem *B* tipa gripas vīrusiem 0 (0,0%) bija no *B-Yamagata* un 1493 (100%) bija *B-Victoria* līnija.

Covid-19 pandēmijas laikā PVO mudina valstis, jo īpaši tās, kuras no GISRS ir saņēmušas multiplex gripas un SARS-CoV-2 reaģentu komplektus (<https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/lab/multiplex.html>), turpināt ikdienas gripas uzraudzību, pārbaudot paraugus no gripas uzraudzības vietām uz gripu un SARS-CoV-2 vīrusiem un savlaicīgi ziņot epidemioloģisko un laboratorijas informāciju reģionālajām un globālajām platformām (<https://apps.who.int/iris/rest/bitstreams/1316069/retrieve>).

³ <https://www.who.int/teams/global-influenza-programme/surveillance-and-monitoring/influenza-updates/current-influenza-update>

Globālā līmenī SARS-CoV-2 pozitīvo paraugu īpatsvars uzraudzības tīklā turpināja samazināties. Aktivitāte liecināja par mazāk nekā 10% pozitīvu paraugu visos reģionos, izņemot PVO reģionu Amerikā un Eiropā. Tomēr aktivitāte šajā reģionā turpināja samazināties un pozitīvo īpatsvars bija 15%. PVO Eiropas reģions novēroja aptuveni 4% pieaugumu un arī šobrīd ir 15%. Kopējais pozitīvo paraugu rādītājs no vietām, kas nav iekļauts uzraudzības sistēmā, turpināja samazināties, un saglabājoties nedaudz zem 7%. Lai gan PVO Dienvidaustrumāzijas reģionā ārpus uzraudzības tīkla objektos aktivitāte uzrādīja samazināšanās tendenci, aktivitāte joprojām bija paaugstināta un pārsniedza 20%.

Kopējais pozitīvo paraugu rādītājs no vietām, kas nav iekļautas uzraudzībā, turpināja samazināties, sasniedzot zemāko līmeni, kas ir nedaudz mazāks par 7%. Lai gan PVO Dienvidaustrumāzijas reģiona ārpus uzraudzības tīkla iestādēs izmeklētajos paraugos pozitīvo paraugu skaits uzrādīja samazināšanās tendenci, aktivitāte saglabājās paaugstināta un pārsniedza 20%.

Nacionālie gripas centri (NIC) un citas nacionālās gripas laboratorijas no 42 valstīm, apgabaliem vai teritorijām ziņoja FluNet par laika periodu no sešiem PVO reģioniem (Āfrikas reģions: 1; Amerikas reģions: 13; Austrumu Vidusjūras reģions: 3); Eiropas reģions: 18; Dienvidaustrumāzijas reģions: 4; Klusā okeāna rietumu reģions: 3) ziņots FluNet no kontrolnovērošanas vietām par laika posmu no 2021. gada 25. oktobra līdz 2021. gada 7. novembrim (dati uz 2021. gada 11. novembri). PVO GISRS laboratorijas šajā laika periodā pārbaudīja vairāk nekā 56 139 kontrolparaugus, un 8 702 (15,5%) bija pozitīvi attiecībā uz SARS-CoV-2. Turklāt tajā pašā periodā tika pārbaudīti vairāk nekā 1 324 335 no ārpus kontroles objektiem vai nenoteiktu ziņošanas avotu paraugi, un 89 027 bija pozitīvi attiecībā uz SARS-CoV-2. Sīkāka informācija ir iekļauta šī atjauninājuma beigās un šeit esošajos uzraudzības rezultātos

PVO Konsultatīvās sanāksmes 2021. gada 26. februāra ziņojums par gripas vakcīnas sastāvu 2021.–2022. gada sezonai Ziemeļu puslodē.

Vakcīnās, kuru ražošanā tiek izmantotas olas, jābūt šādiem komponentiem:

- *A/Victoria/2570/2019 (H1N1)pdm09*-līdzīgs vīruss;
- *A/Cambodia/e0826360/2020 (H3N2)*-līdzīgs vīruss;
- *B/Washington/02/2019(B/Victoria līnija)*-līdzīgs vīruss un
- *B/Phuket/3073/2013 (B/Yamagata līnija)*-līdzīgs vīruss.

Vakcīnās, kas tiek ražotas izmantojot šūnas jeb rekombinantās vakcīnās, jāiekļauj šādu vīrusu antigēni:

- *A/Wisconsin/588/2019 (H1N1)pdm09*-līdzīgs vīruss;
- *A/Cambodia/e0826360/2020 (H3N2)* līdzīgs vīruss;
- *B/Washington/02/2019(B/Victoria līnija)*-līdzīgs vīruss un
- *B/Phuket/3073/2013 (B/Yamagata līnija)*-līdzīgs vīruss.

Abu trīs-vērtīgo vakcīnu sastāvā kā *B tipa* vīrusa sastāvdaļa jāiekļauj *B/Victoria* līnijas *B/Washington/02/2019* līdzīgs vīruss. Pilns ziņojums par 2020. gada 28. februāra lēmumu ir publicēts PVO interneta vietnē ⁴.

PAR GRIPAS MONITORINGU

2021.–2022. gada sezonā monitoringā ir iesaistītas 45 ģimenes ārstu prakses (ĢĀP) desmit administratīvajās teritorijās – Liepāja, Ventspils (Kurzeme), Daugavpils, Rēzekne (Latgale), Jūrmala (Pierīga), Valmiera, Gulbene (Vidzeme), Jēkabpils, Jelgava (Zemgale) un Rīga.

⁴ https://www.who.int/influenza/vaccines/virus/recommendations/2021-22_north/en/

Kopējais reģistrēto pacientu skaits atlasītajās ĢĀP - 70 500 jeb 3,7 % no Latvijas iedzīvotāju populācijas. ĢĀP katru nedēļu sniedz datus par pacientu skaitu, kas vērsušies pēc medicīniskās palīdzības ārsta praksē gripas, AAEI un pneimoniju gadījumos, norādot pacientu skaitu pa vecuma grupām: 0-4, 5-14, 15-64 un 65un> gadi. Pēc ĢĀP sniegtās informācijas tiek aprēķināta gripas izplatības intensitāte pa teritorijām un pa vecuma grupām.

Lai novērtētu sezonālās gripas epidēmijas smagumu, katru sezonu monitoringā tiek iesaistītas slimnīcas visās administratīvajās teritorijās. Šajā sezonā ir iesaistītas 10 slimnīcas deviņās pilsētās. Slimnīcas katru nedēļu informē par pacientiem stacionāriem gripas un gripas pneimonijas gadījumos, norādot pacientu skaitu pa vecuma grupām: 0-4, 5-14, 15-64 un 65un> gadi.

2020.-2021. gada un iepriekšējās sezonās monitoringā tika iesaistītas izglītības iestādes (skolas un bērnudārzi) 10 administratīvajās teritorijās, kas informēja par bērnu un skolēnu apmeklējumu katru nedēļu ceturtdien. Pagājušajā sezonā Covid-19 pandēmijas dēļ mācības izglītības iestādēs notika attālināti, tādēļ vispārējās izglītības iestādes nevarēja sniegt objektīvo informāciju par audzēkņu apmeklējumu. 2021.-2022. gada sezonas monitoringā pirmsskolas un vispārējās izglītības iestādes netika iesaistītas.

Virusoloģijas dati par cirkulējošiem elpceļu vīrusiem tiek saņemti no SIA „Rīgas Austrumu klīniskās universitātes slimnīca” (RAKUS) Nacionālās mikrobioloģijas references laboratorijas (NMRL). Pārskatā tiek iekļauta informācija par izmeklēto klīnisko paraugu skaitu, kas tiek izmeklēti NMRL ar polimerāzes ķēdes reakcijas (RL-PKĶR) un Mutliplex metodi elpceļu vīrusu noteikšanai. NMRL paraugi tiek saņemti no Rīgas stacionārajām ārstniecības iestādēm, no reģionālajām slimnīcām, kā arī no citām, ambulatorajām iestādēm.

Materiālu sagatavoja: SLIMĪBU PROFILAKSES UN KONTROLES CENTRA Infekcijas slimību uzraudzības un imunizācijas nodaļas epidemioloģe Raina Nikiforova. 2021.-2022. gada sezonas AAEI un gripas monitoringa 2021. gada 46. nedēļā datus sniedza: • 40 ģimenes ārsta prakses 10 administratīvajās teritorijās (reģistrēto pacientu skaits 64 633 jeb 3,4 % no Latvijas iedzīvotāju skaita) • 10 stacionārās ārstniecības iestādes Izmantoti SIA Rīgas Austrumu klīniskās universitātes slimnīcas (RAKUS) Nacionālās mikrobioloģijas references laboratorijas dati. Pateicamies visiem monitoringa dalībniekiem par sniegto informāciju. Datu pārpublicēšana un citēšana – atsauce uz Slimību profilakses un kontroles centra “Epidemioloģijas biļetenu” ir obligāta.
